

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 03.09.2002, sp. zn. 13 Cmo 150/2002, ECLI:CZ:VSPH:2002:13.CMO.150.2002.1

Číslo: 71/2004

Právní věta: Dodatečné uznání pohledávky správcem konkursní podstaty ve smyslu § 24 odst. 3 zákona č. 328/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů není důvodem k tomu, aby soud ve sporu o určení pravosti výše nebo pořadí této pohledávky postupoval při rozhodování o nákladech řízení podle § 25a odst. 3 uvedeného zákona.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 03.09.2002

Spisová značka: 13 Cmo 150/2002

Číslo rozhodnutí: 71

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Konkurs

Předpisy: § 24 odst. 3 předpisu č. 328/1991Sb.
§ 25a odst. 3 předpisu č. 328/1991Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

M ě s t s k ý s o u d v P r a z e u s n e s e n í m z e d n e 1 5 . 5 . 2 0 0 2 z a s t a v i l ř í z e n í o u r č e n í p r a v o s t i p o h l e d á v k y (b o d I . v ý r o k u) , r o z h o d l , ž e s e ž a l o b k y n i v r a c í s o u d n í p o p l a t e k v e v ý š i 5 0 0 0 K č (b o d I I . v ý r o k u) , a u l o ž i l ž a l o v a n é m u p o v i n n o s t z a p l a t i t ž a l o b k y n i n a n á k l a d e c h ř í z e n í 1 7 7 8 1 K č (b o d I I I . v ý r o k u) .

Řízení zastavil podle § 96 odst. 2 o. s. ř. proto, že žalobkyně vzala před prvním jednáním o věci samé žalobu zcela zpět, soudní poplatek vrátil podle ustanovení § 10 odst. 3 zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a o nákladech řízení účastníků rozhodl podle ustanovení § 146 odst. 2, věta druhá, o. s. ř. se závěrem, že žalobkyně vzala zpět žalobu, která byla důvodná, neboť žalovaný pohledávku žalobkyně uznal.

Proti uvedenému rozsudku podal odvolání žalovaný, přičemž jeho odvolání směřovalo pouze proti bodu III. výroku shora označeného usnesení o nákladech řízení. Poukázal na skutečnost, že řízení se týkalo určení pravosti pohledávky, přičemž dle ustanovení § 25a odst. 1 zák. o konkursu a vyrovnání v tomto sporu žádný z účastníků nemá proti správci právo na náhradu nákladů řízení. Uvedl, že dodatečné uznání pohledávky správcem, pro které vzala žalobkyně žalobu zpět, nevzniklo zaviněním žalovaného ani náhodou, která se mu přihodila. Navrhl, aby odvolací soud o nákladech řízení rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Žalobkyně ve svém vyjádření k odvolání uvedla, že navrhuje potvrzení usnesení v odvoláním napadeném rozsahu, neboť je považuje za věcně správné. Poukázala na skutečnost, že konkurs na majetek úpadce byl prohlášen 2. 10. 1998 a podáním z 12. 10. 1998 uplatnila svoji pohledávku. Z přípisu žalovaného z 31. 10. 2000 a z jeho přílohy doručené žalobkyni 3. 11. 2000 a jejímu právnímu zástupci 17. 1. 2001 byla informována, že žalovaný při přezkumném jednání 17. 10. 2000 její pohledávky popřel v celém rozsahu. Současně byla žalovaným vyzvána, aby podala žalobu podle ustanovení § 24 zák. o konkursu a vyrovnání na určení pravosti své pohledávky. Tento pokyn splnila podáním předmětné žaloby u soudu 22. 11. 2000. Dále uvedla, že 25. 2. 2002 jí bylo doručeno usnesení konkursního soudu z 14. 2. 2002, kterým soud schválil dodatečné uznání její pohledávky žalovaným, čímž se její přihláška v konkursu považuje za zjištěnou. Na základě uvedeného má za to, že o nákladech řízení rozhodl soud prvního stupně zcela správně, neboť uplatnění jejího nároku soudní cestou bylo zcela důvodné a pokud by žalovaný pohledávku nepopřel, k incidenčnímu řízení by nedošlo a žalobkyni by žádné náklady řízení nevznikly. Pro odvolací řízení navrhl, aby odvolací soud usnesení soudu prvního stupně v odvoláním napadené části jako věcně správné potvrdil.

V r c h n í s o u d v Praze přezkoumal usnesení soudu prvního stupně v rozsahu, ve kterém bylo napadeno odvoláním, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k závěru, že odvolání je důvodné, a usnesení soudu prvního stupně změnil v bodě III. výroku o nákladech tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Z odůvodnění:

Z obsahu spisu vyplývá, že žalobkyně podala žalobu poté, kdy byla žalovaným vyzvána k jejímu podání, neboť jí přihlášená pohledávka do konkursního řízení vedeného na majetek úpadce byla žalovaným popřena při přezkumném jednání konaném 17. 10. 2000. Pohledávku přihlásila ve výši 225 523 Kč a až dne 8. 2. 2002 žalovaný pohledávku ve výši 225 430,10 Kč uznal, přičemž spornou zůstala pouze částka 92,90 Kč (žalobkyně požadovala úrok z prodlení za prodlení v trvání 274 dnů, zatímco dle správce byl úpadce v prodlení pouze 273 dny).

Podle ustanovení § 146 odst. 2, věta druhá, o. s. ř., byla-li důvodně podaná žaloba pro chování žalovaného vzata zpět, je povinen hradit náklady řízení žalovaný. Podle ustanovení § 25a odst. 1 a 3 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění zákona č. 105/2000 Sb. (dále jen ZKV), ve sporu o pravost, výši nebo pořadí popřených pohledávek nemá žádný z účastníků proti správci právo na náhradu nákladů řízení. Ustanovení odst. 1 a 2 neplatí, jde-li o náklady, které vznikly zaviněním správce nebo náhodou, která se mu přihodila (odst. 3). Ustanovení § 25a odst. 3 ZKV je svým obsahem obdobou § 147 odst. 1 o. s. ř., podle kterého se rozhoduje bez ohledu na výsledek řízení o náhradě nákladů řízení, které vznikly výlučně zaviněním nebo náhodou. Zaviněním se pak rozumí porušení procesních povinností vyplývajících ze zákona nebo v souladu se zákonem uložených soudem, k němuž došlo alespoň z nedbalosti. Náhodou se pak rozumí objektivní událost.

Spor je vyvolán konkursem mimo jiné i tehdy, pokud jeho předmětem je určení pravosti žalobcovy pohledávky vůči úpadci. Tato skutečnost určuje jeho odlišné znaky ve srovnání s běžnými spory. Jedním z nich je okolnost, že účastníkem řízení je vždy správce konkursní podstaty úpadce, na kterého prohlášením konkursu přechází oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti podle ZKV a jiných právních předpisů, jestliže souvisí s nakládáním s majetkem patřícím do konkursní podstaty. Při výkonu funkce je správce povinen postupovat s odbornou péčí a odpovídá za škodu vzniklou porušením povinností, které mu ukládá zákon nebo které mu uloží konkursní soud. Činnost správce konkursní podstaty pak směřuje k cíli konkursního řízení, kterým je uspořádání majetkových poměrů úpadce zákonem stanoveným způsobem. Okolnosti, za kterých správce ve sporu vystupuje, zákonodárce zohlednil i ve shora uvedeném ustanovení § 25a odst. 1 ZKV.

Ačkoliv pro chování žalovaného byla vzata zpět žaloba, která byla podána důvodně, je třeba v tomto

incidenčním řízení o určení pohledávky o nákladech řízení rozhodnout podle § 25a ZKV, neboť z obsahu spisu nevyplývá, že by žalobkyni vznikly náklady řízení zaviněním správce nebo náhodou, která se mu přihodila. Nutno vyjít z toho, že zákon o konkursu a vyrovnání je ve vztahu k občanskému soudnímu řádu v poměru zvláštní právní úpravy k úpravě obecné. Vzhledem k tomu, že ZKV ve svém § 25a obsahuje odlišnou úpravu při rozhodování o nákladech řízení, je nutno dát tomuto zákonu při rozhodování přednost. Dodatečné uznání pohledávky správcem (a logicky ani její původní popření při přezkumném jednání) přitom nelze pokládat za zavinění či náhodu, jež by ve smyslu třetího odstavce § 25a ZKV vylučovaly aplikaci odstavce prvního tohoto ustanovení. Jedná se svou povahou o kvalifikované vyjádření správceva náhledu na uplatněný nárok konkursního věřitele, a nikoliv o porušení procesních povinností vyplývajících ze zákona či v souladu s ním uložených soudem, jež by tzv. separaci nákladů umožňovalo. Opačný výklad by vedl k nesprávnému a neudržitelnému závěru, že správce, jenž na svém původním stanovisku popření setrvá, na tom bude z hlediska úhrady nákladů řízení lépe než správce, který v průběhu řízení svůj postoj změnil a pohledávku uzná, neboť mu právě s ohledem na znění § 25a ZKV nebude možno uložit povinnost tyto náklady procesně úspěšnějšímu účastníku platit.

Na základě shora uvedeného závěru, že i v případě dodatečného uznání pohledávky správcem je zásadně namístě rozhodnout o nákladech incidenčního řízení dle § 25a odst. 1 ZKV, odvolací soud napadené usnesení v bodě III. výroku o nákladech řízení podle ustanovení § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil způsobem ve výroku uvedeným.

O nákladech odvolacího řízení bylo vzhledem k výše uvedenému procesnímu postoji žalovaného rozhodnuto dle § 224 odst. 1 a 142 odst. 1 o. s. ř.